

**No. 40381**

---

**Latvia  
and  
Romania**

**Agreement between the Government of the Republic of Latvia and the Government of Romania on the promotion and reciprocal protection of investments. Riga, 27 November 2001**

**Entry into force:** *22 August 2002 by notification, in accordance with article 11*

**Authentic texts:** *English, Latvian and Romanian*

**Registration with the Secretariat of the United Nations:** *Latvia, 1 July 2004*

---

**Lettonie  
et  
Roumanie**

**Accord entre le Gouvernement de la République de Lettonie et le Gouvernement de la Roumanie relatif à la promotion et à la protection réciproque des investissements. Riga, 27 novembre 2001**

**Entrée en vigueur :** *22 août 2002 par notification, conformément à l'article 11*

**Textes authentiques :** *anglais, letton et roumain*

**Enregistrement auprès du Secrétariat des Nations Unies :** *Lettonie, 1er juillet 2004*

[ ENGLISH TEXT — TEXTE ANGLAIS ]

AGREEMENT BETWEEN THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF  
LATVIA AND THE GOVERNMENT OF ROMANIA ON THE PROMO-  
TION AND RECIPROCAL PROTECTION OF INVESTMENTS

The Government of the Republic of Latvia and the Government of Romania herein referred to as the "Contracting Parties",

Desiring to intensify economic co-operation to the mutual benefit of both States,

Intending to create and maintain favourable conditions for investments by investors of the State of one Contracting Party in the State territory of the other Contracting Party,

Recognising the need to promote and protect foreign investments with the aim to foster the economic prosperity of both States,

Have agreed as follows:

*Article 1. Definitions*

For the purpose of this Agreement:

(1) The term "investor" refers, with regard to either Contracting Party, to the following subjects who made investments in the State territory of the other Contracting Party:

- In respect of the Republic of Latvia:

- a) "natural person" means a citizen or non-citizen in accordance with the law of the Republic of Latvia;
- b) "legal person" means any entity incorporated or constituted in accordance with the law of the Republic of Latvia.

- In respect of Romania:

- a) "natural person" means a citizen in accordance with the law of Romania;
- b) "legal person" means legal entities, including companies, corporations, business associations and other organizations which are constituted or otherwise duly organised in accordance with the law of Romania and have their seat, together with real economic activities, in the territory of Romania.

(2) The term "investments" shall mean every kind of assets invested by investors of one Contracting Party in the State territory of the other Contracting Party, in accordance with the laws and regulations of the State of the latter, and include particularly, but not exclusively:

- a) movable and immovable property as well as any other rights in rem, such as servitudes, mortgages, liens, pledges;
- b) shares, parts or any other kinds of participation in companies;
- c) claims to money or to any rights to any performance having an economic value;
- d) intellectual property rights, such as copyrights, patents, industrial designs or models, trade or service marks, trade names, know-how and goodwill, as well

as other similar rights recognised by the national laws of the Contracting Parties;

- e) concessions under public law, including concessions to search, extract or exploit of natural resources as well as all other rights given by law, by contract or by decision of the authority in accordance with the law.

Any alteration of the form in which assets are invested or reinvested shall not affect their character as investment.

(3) The term "returns" means amounts yielded by an investment and in particular, though not exclusively, includes profits, dividends, interests, capital gains, royalties, management and technical assistance or other fees, irrespective of the form in which the return is paid.

(4) The term "territory" means:

- In respect of the Republic of Latvia, the territory of the Republic of Latvia including the territorial sea, as well as any maritime area beyond which Latvia in conformity with international law, exercises sovereign rights with regard to the seabed and subsoil and the natural resources of such areas.
- In respect of Romania, the territory of Romania, including its territorial sea and the airspace above its territory and territorial sea over which Romania exercises its sovereignty, as well as the contiguous zone, continental shelf and exclusive economic zone over which Romania exercises its jurisdiction, respective sovereign rights, in accordance with its legislation and international law.

#### *Article 2. Promotion, Admission*

(1) Each Contracting Party shall, in its State territory, promote as far as possible, investments by investors of the other Contracting Party and admit such investments in accordance with its national laws and regulations.

(2) When a Contracting Party shall have admitted an investment in its State territory, it shall, in accordance with its national laws and regulations, grant the necessary permits in connection with such an investment, including authorisations for engaging top managerial and technical personnel of their choice, regardless of citizenship, on a non-discriminatory basis.

#### *Article 3. Protection, Treatment*

(1) Each Contracting Party shall protect within its State territory investments made in accordance with its national laws and regulations by investors of the other Contracting Party and shall not impair by unreasonable or discriminatory measures the management, maintenance, use, enjoyment, extension, sale or liquidation of such investments. In particular, each Contracting Party or its competent authorities shall issue the necessary authorisations mentioned in Article 2, paragraph (2) of this Agreement.

(2) Each Contracting Party shall ensure fair and equitable treatment within its State territory of the investments of the investors of the other Contracting Party. This treatment shall

not be less favourable than that granted by each Contracting Party to investments made within its State territory by its own investors, or than that granted by each Contracting Party to the investments made within its State territory by investors of any third State, if this latter treatment is more favourable.

(3) The most favoured nation treatment shall not be construed so as to oblige a Contracting Party to extend to the investors and investments of the other Contracting Party the advantages resulting from any existing or future customs or economic union, a free trade area or regional economic union, to which either of the Contracting Parties is or becomes a member. Nor shall such treatment relate to any advantage, which either Contracting Party accords to investors of a third State by virtue of a double taxation agreement or other agreements on a reciprocal basis regarding tax matters.

#### *Article 4. Free Transfer*

(1) Each Contracting Party in whose State territory investments have been made by investors of the other Contracting Party shall grant those investors the free transfer of the payments relating to these investments, particularly of:

- a) returns according to Article 1, paragraph (3) of this Agreement;
- b) amounts relating to loans incurred, or other contractual obligations undertaken, for the investment;
- c) proceeds accruing from the total or partial sale, alienation or liquidation of an investment.

Transfers shall be effected without delay, in convertible currency.

(2) Unless otherwise agreed with the investor, transfers shall be made pursuant to the national laws and regulations in force of the Contracting Party in whose State territory the investment was made, at the rate of exchange applicable on the date of transfer.

#### *Article 5. Dispossession, Compensation*

(1) Neither of the Contracting Parties shall take, either directly or indirectly, measures of expropriation, nationalisation or any other measures having the same nature or the same effect against investments of investors of the other Contracting Party, unless the measures are taken in the public interest as established by law, on a non-discriminatory basis and under due process of law, and provided that provisions be made for effective and adequate compensation. The amount of compensation, interest included, shall be settled in a convertible currency and paid without delay to the investor entitled thereto. Resulting payments shall be freely and promptly transferable.

(2) The investors of one Contracting Party whose investments have suffered losses due to a war or any other armed conflict, revolution, state of emergency or rebellion, which took place on the State territory of the other Contracting Party shall benefit, from the part of this latter, of a treatment in accordance with Article 3, paragraph (2) of this Agreement. They shall, in all events, be entitled to compensation.

*Article 6. Pre-agreement Investments*

The present Agreement shall apply to investments in the State territory of a Contracting Party made in accordance with its national laws and regulations by investors of the other Contracting Party whether prior to or after the entry into force of this Agreement. However, the Agreement shall not apply to disputes that have arisen before its entry into force.

*Article 7. Other Obligations*

(1) If the national legislation of either Contracting Party entitles investments by investors of the other Contracting Party to treatment more favourable than is provided for by this Agreement, such legislation shall, to the extent that it is more favourable, prevail over this Agreement.

(2) Each Contracting Party shall observe any other obligation it has assumed with regard to investments in its State territory by investors of the other Contracting Party.

*Article 8. Principle of Subrogation*

If either Contracting Party or its designated agency makes payment to one of its investors under any financial guarantee against non-commercial risks it has granted in regard of an investment in the State territory of the other Contracting Party, the latter shall recognise, by virtue of the principle of subrogation, the assignment of any right or title of that investor to the first Contracting Party or its designated agency. The other Contracting Party shall be entitled to set off taxes and other public charges due and payable by the investor.

*Article 9. Settlement of Disputes Between a Contracting Party and an Investor of the other Contracting Party*

(1) For the purpose of solving disputes with respect to investments between a Contracting Party and an investor of the other Contracting Party, consultations will take place between the parties concerned with a view to solving the case, as far as possible, amicably.

(2) If these consultations do not result in a solution within six months from the date of request for settlement, the investor may submit the dispute, at his choice, for settlement to:

- a) the competent court of the Contracting Party in the State territory of which the investment has been made; or
- b) the International Centre for Settlement of Investment Disputes (ICSID) provided for by the Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of the other States, opened for signature at Washington, on March 18, 1965; or
- c) an ad hoc arbitral tribunal which, unless otherwise agreed upon by the parties to the dispute, shall be established under the arbitration rules of the United Nations Commission on International Trade Law (UNCITRAL).

(3) Each Contracting Party hereby consents to the submission of an investment dispute to international conciliation or arbitration.

(4) The Contracting Party, which is a party to the dispute, shall, at no time whatsoever during the procedures involving investment disputes, assert as a defence its immunity or the fact that the investor has received compensation under an insurance contract covering the whole or part of the incurred damage or loss.

*Article 10. Settlement of Disputes Between Contracting Parties*

(1) Disputes between Contracting Parties regarding the interpretation or application of the provisions of this Agreement shall be settled through diplomatic channels.

(2) If both Contracting Parties cannot reach an agreement within twelve months after the beginning of the dispute between themselves, the latter shall, upon request of either Contracting Party, be submitted to an arbitral tribunal of three members. Each Contracting Party shall appoint one arbitrator, and these two arbitrators shall nominate a chairman who shall be a citizen of a third State.

(3) If one of the Contracting Parties has not appointed its arbitrator and has not followed the invitation of the other Contracting Party to make that appointment within two months, the arbitrator shall be appointed, upon the request of that Contracting Party, by the President of the International Court of Justice.

(4) If both arbitrators cannot reach an agreement about the choice of the chairman within two months after their appointment, the latter shall be appointed, upon the request of either Contracting Party, by the President of the International Court of Justice.

(5) If, in the cases specified under paragraphs (3) and (4) of this Article, the President of the International Court of Justice is prevented from carrying out the said function or if he is a citizen of the State of either Contracting Party, the appointment shall be made by the Vice-President, and if the latter is prevented or if he is a citizen of the State of either Contracting Party, the appointment shall be made by the most senior Judge of the Court who is not a citizen of the State of either Contracting Party.

(6) Subject to other provisions made by the Contracting Parties, the tribunal shall determine its procedure.

(7) Each Contracting Party shall bear the cost of the arbitrator it has appointed and of its representation in the arbitral proceedings. The cost of the chairman and the remaining costs shall be borne in equal parts by the Contracting Parties.

(8) The decisions of the tribunal are final and binding for each Contracting Party.

*Article 11. Final Provisions*

(1) This Agreement shall enter into force thirty days after the date of the last notification, which the Contracting Parties shall have communicated each other that their internal legal requirements for the entry into force of this Agreement have been fulfilled. It shall remain in force for an initial period of ten years. Unless official notice of denunciation is

given six months before the expiration of this period, the Agreement shall be considered as renewed on the same terms for further periods of ten years.

(2) In case of official notice as to the denunciation of the present Agreement, the provisions of the Article 1 to 10 shall continue to be effective for a further period of ten years for investments made before official notice was given.

In Witness Whereof the Undersigned, being duly authorised by their respective Governments, have signed this Agreement.

Signed in Riga on 27 of November, 2001 in two originals, each in Latvian, Romanian and English languages, all texts being equally authentic. In case of difference of interpretation, the English text shall prevail.

For the Government of the Republic of Latvia:

AIGARS KALVITIS

For the Government of Romania:

GHEORGE ROMEO LEONARD KAZAN

[ LATVIAN TEXT — TEXTE LETTON ]

**LATVIJAS REPUBLIKAS VALDĪBAS**

**UN**

**RUMĀNIJAS VALDĪBAS**

**LĪGUMS**

**PAR IEGULDĪJUMU VEICINĀŠANU UN SAVSTARPĒJU**

**AIZSARDZĪBU**



Latvijas Republikas valdība un Rumānijas valdība, turpmāk tekstā – “Līgumslēdzējas Puses”,

Vēloties pastiprināt ekonomisko sadarbību abu valstu labā,

Vēloties radīt un uzturēt labvēlīgus apstākļus vienas Līgumslēdzējas Puses ieguldītāju ieguldījumiem otras Līgumslēdzējas Puses valsts teritorijā,

Atzīstot nepieciešamību veicināt un aizsargāt ārvalstu ieguldījumus abu valstu ekonomiskās labklājības labā,

ir vienojušās par sekojošo:

## 1. PANTS

### DEFINĪCIJAS

Šī Līguma mērķim:

(1) Termins “ieguldītājs” jebkuras Līgumslēdzējas Puses gadījumā tiek attiecināts uz šādiem subjektiem, kas veikuši ieguldījumus otras Līgumslēdzējas Puses valsts teritorijā:

- attiecībā uz Latvijas Republiku:

a) “fiziska persona” ir pilsonis vai nepilsonis saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem;

b) “juridiska persona” ir jebkurš veidojums, kas ir nodibināts vai izveidots saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem.

- attiecībā uz Rumāniju:

a) “fizisku persona” ir pilsonis saskaņā ar Rumānijas normatīvajiem aktiem;

b) “juridisku persona” ir juridiski veidojumi, tai skaitā uzņēmēj sabiedrības, korporācijas, biznesa asociācijas un citas organizācijas, kas ir izveidoti vai citādi pienācīgā kārtā nodibināti saskaņā ar Rumānijas normatīvajiem aktiem, un kuri atrodas un kuru reāla ekonomiskā darbība notiek Rumānijas teritorijā.

(2) Termins “ieguldījumi” nozīmē jebkura veida aktīvus, kurus vienas Līgumslēdzējas Puses ieguldītāji ir ieguldījuši otras Līgumslēdzējas Puses valsts teritorijā saskaņā ar pēdējās valsts likumiem un noteikumiem, ietverot īpaši, bet ne tikai:

a) kustamo un nekustamo īpašumu, kā arī jebkuras citas tiesības *in rem*, tādas kā servitūtus, hipotēkas, reģistrētus mantiskās vērtības apgrūtinājumus, ķīlas;

b) akcijas, pajas vai jebkādu citu dalības veidus uzņēmēj sabiedrībās;

c) prasības par naudas maksājumu vai jebkurām citām tiesībām uz jebkuru izpildi, kam ir ekonomiska vērtība;

d) intelektuālā īpašuma tiesības, tādas kā autortiesības, patenti, rūpnieciski projekti vai modeļi, tirdzniecības vai pakalpojumu zīmes, nepatentētas praktiskās zināšanas (“know-how”) un reputācija, kas veidojusies veiksmīgas uzņēmējdarbības rezultātā, kā arī citas līdzīgas tiesības, kas atzītas Līgumslēdzēju Pušu nacionālajos normatīvajos aktos;

e) koncesijas saskaņā ar publiskajām tiesībām, tai skaitā koncesijas dabas resursu meklēšanai, ieguvei vai izmantošanai, kā arī citas ar normatīvu aktu, līgumu vai varas iestādes lēmumu piešķirtas tiesības, ievērojot normatīvos aktus.

Jebkuras izmaiņas aktīvu ieguldījumu vai atkārtota ieguldījuma formā neietekmē raksturu, kas tiem piemīt kā ieguldījumiem.

(3) Termins “ienākumi” nozīmē summas, kuras iegūtas ieguldījuma rezultātā, un ietver it īpaši, bet ne tikai, peļņu, dividendes, procentus, kapitāla peļņu, autora honorārus, pārvaldes un tehniskās palīdzības vai citas maksas, neatkarīgi no ienākumu izmaksas formas.

(4) Termins “teritorija” nozīmē:

- attiecībā uz Latvijas Republiku – Latvijas Republikas teritoriju, ietverot tās teritoriālo jūru, kā arī jebkuru jūras teritoriju ārpus tās, pār kuru Latvija saskaņā ar starptautiskajām tiesībām realizē savas suverēnās tiesības attiecībā uz šo teritoriju jūras gultni un zemaugsni, kā arī dabas resursiem.

- attiecībā uz Rumāniju – Rumānijas teritoriju, ietverot tās teritoriālo jūru un gaisa telpu virs tās teritorijas, kā arī teritoriālo jūru, pār kuru Rumānija realizē suverenitāti, kā arī pierobežas zonu, kontinentālo šelfu un īpašo ekonomisko zonu, kas atrodas Rumānijas jurisdikcijā, uz kuru Rumānijai ir suverēnas tiesības saskaņā ar tās likumdošanu un starptautiskajām tiesībām.

## 2. PANTS

### VEICINĀŠANA, PIENĒMŠANA

(1) Katra Līgumslēdzēja Puse savas valsts teritorijā veicina, cik vien tas iespējams, otras Līgumslēdzējas Puses ieguldītāju ieguldījumus, un pieņem šādus ieguldījumus saskaņā ar saviem nacionālajiem likumiem un noteikumiem.

(2) Kad Līgumslēdzēja Puse ir pieņēmusi ieguldījumu savas valsts teritorijā, tā izsniedz saskaņā ar saviem nacionālajiem likumiem un noteikumiem atļaujas, kas nepieciešamas šāda ieguldījuma sakarā, tai skaitā atļaujas pieņemt darbā paša ieguldītāja izvēlētus vadošus pārvaldes un tehniskā personāla darbiniekus neatkarīgi no viņu pilsonības nediskriminējošā veidā.

## 3. PANTS

### AIZSARDZĪBA, REŽĪMS

(1) Katra Līgumslēdzēja puse saskaņā ar saviem nacionālajiem likumiem un noteikumiem aizsargā ieguldījumus, kurus tās teritorijā veikuši otras Līgumslēdzējas Puses ieguldītāji, un tā nekavē ar nepamatotiem vai diskriminējošiem pasākumiem šādu ieguldījumu pārvaldi, uzturēšanu, lietošanu, izmantošanu, paplašināšanu, pārdošanu vai likvidāciju. Katra Līgumslēdzēja Puse vai tās kompetentas institūcijas izdod visas nepieciešamās atļaujas, kas minētas šī Līguma 2. panta (2) punktā.

(2) Katra Līgumslēdzēja Puse nodrošina otras Līgumslēdzējas Puses ieguldītāju ieguldījumiem savas valsts teritorijā godīgu un taisnīgu režīmu. Šis režīms nav mazāk labvēlīgs par režīmu, kuru katra Līgumslēdzēja Puse nodrošina ieguldījumiem, kurus tās valsts teritorijā veikuši tās pašas ieguldītāji, vai par režīmu, kuru katra Līgumslēdzēja Puse nodrošina ieguldījumiem, kurus tās valsts teritorijā veikuši jebkuras trešās Valsts ieguldītāji, ja šis pēdējais minētais režīms ir labvēlīgāks.

(3) Vislielākās labvēlības režīms netiek izprasts kā Līgumslēdzējas Puses pienākums attiecināt uz otrās Līgumslēdzējas Puses ieguldītājiem un ieguldījumiem priekšrocības, kas rodas jebkuras pastāvošas vai nākotnē iespējamās muitas vai ekonomiskās savienības, brīvas tirdzniecības telpas vai reģionālas ekonomiskās sadarbības rezultātā, kurā jebkura no Līgumslēdzējām Pusēm jau ir dalībniece vai kļūst par dalībnieci. Šāds režīms neattiecas arī uz jebkuru priekšrocību, kuru jebkura no Līgumslēdzējām Pusēm piešķir trešās Valsts ieguldītājiem saskaņā ar līgumu par dubulto aplikšanu ar nodokļiem vai citiem savstarpējiem līgumiem nodokļu jautājumos.

#### 4. PANTS

##### BRĪVI PĀRVEDUMI

(1) Katra Līgumslēdzēja Puse, kuras valsts teritorijā otras Līgumslēdzējas Puses ieguldītāji ir veikuši ieguldījumus, nodrošina šiem ieguldītājiem ar minētajiem ieguldījumiem saistītu maksājumu brīvu pārvedumu, it īpaši:

- a) ienākumiem saskaņā ar šī Līguma 1. panta (3) punktu;
- b) naudas summām, kas saistītas ar aizņēmumiem vai citām līgumsaistībām, kas radušās ieguldījuma sakarā;
- c) ienākumiem, kas radušies ieguldījuma pilnīgas vai daļējas pārdošanas, atsavināšanas vai likvidācijas rezultātā.

Pārvedumi tiek veikti nekavējoties konvertējamā valūtā.

(2) Ja nepastāv cita vienošanās ar ieguldītāju, pārvedumi tiek veikti saskaņā ar tās Līgumslēdzējas Puses spēkā esošajiem nacionālajiem likumiem un noteikumiem, kuras valsts teritorijā ieguldījums ir ticis izdarīts, ievērojot pārveduma dienā spēkā esošo valūtas apmaiņas kursu.

#### 5. PANTS

##### ATSAVINĀŠANA, KOMPENSĀCIJA

(1) Neviena no Līgumslēdzējām Pusēm neveic ne tieši, ne netieši ekspropriācijas, nacionalizācijas vai citus pasākumus ar tamlīdzīgu raksturu vai tamlīdzīgām sekām pret otras Līgumslēdzējas Puses ieguldītāju veiktajiem ieguldījumiem, ja vien šie pasākumi netiek veikti sabiedrības

interesēs saskaņā ar likumiem, nediskriminējošā veidā un ievērojot likumos noteikto procedūru, un ja tiek nodrošināta efektīva un adekvāta kompensācija. Kompensācijas summa kopā ar procentiem tiek izmaksāta konvertējamā valūtā un bez kavēšanās ieguldītājam, kam ir uz to tiesības. Attiecīgie maksājumi ir brīvi un bez kavēšanās pārvedami.

(2) Vienas Līgumslēdzējas Puses ieguldītājiem, kuru ieguldījumi ir cietuši zaudējumus sakarā ar karu vai jebkuru citu bruņotu konfliktu, revolūciju, ārkārtēju stāvokli vai sacelšanos, kas notikusi otrās Līgumslēdzējas Puses valsts teritorijā, minētā otrā Līgumslēdzēja Puse piemēro režīmu, kas noteikts šī Līguma 3. panta (2) punktā. Viņiem visos gadījumos ir tiesības uz kompensāciju.

## 6. PANTS

### PIRMS LĪGUMA VEIKTIE IEGULDĪJUMI

Šis Līgums attiecas uz ieguldījumiem Līgumslēdzējas Puses valsts teritorijā, kurus saskaņā ar tās nacionālajiem likumiem un noteikumiem ir veikuši otrās Līgumslēdzējas Puses ieguldītāji pirms vai pēc šī Līguma stāšanās spēkā. Taču Līgums neattiecas uz strīdiem, kas radušies pirms tā stāšanās spēkā.

## 7. PANTS

### CITAS SAISTĪBAS

(1) Ja jebkuras Līgumslēdzējas Puses nacionālie normatīvie akti paredz otras Līgumslēdzējas Puses ieguldītāju veiktajiem ieguldījumiem labvēlīgāku režīmu, nekā noteikts šajā Līgumā, šie normatīvie akti, ciktāl tie nodrošina lielāku labvēlību, ir noteicošie attiecībā pret šo Līgumu.

(2) Katra Līgumslēdzēja Puse ievēro jebkuras citas saistības, kuras tā uzņēmusies attiecībā uz otras Līgumslēdzējas Puses ieguldītāju ieguldījumiem, kas veikti tās valsts teritorijā.

## 8. PANTS

### AIZVIETOŠANAS PRINCIPS

Ja kāda no Līgumslēdzējām Pusēm vai tās nozīmēta iestāde veic maksājumu kādam no saviem ieguldītājiem saskaņā ar jebkuru finansu garantiju pret nekomerciālu risku, kuru tā devusi attiecībā uz ieguldījumu

otras Līgumslēdzējas Puses valsts teritorijā, otrā Līgumslēdzēja Puse, ievērojot aizvietošanas principu, atzīst šī ieguldītāja jebkuru tiesību vai prasību nodošanu pirmajai Līgumslēdzējai Pusei vai tās nozīmētai iestādei. Otrajai Līgumslēdzējai Pusei ir tiesības veikt ieguldītāja veicamo nodokļu un citu valsts maksājumu ieskaiti.

## 9. PANTS

### LĪGUMSLĒDZĒJAS PUSES UN OTRAS LĪGUMSLĒDZĒJAS PUSES IEGULDĪTĀJA STRĪDU IZŠKIRŠANA

(1) Lai izšķirtu strīdus ieguldījumu sakarā starp Līgumslēdzēju Pusi un otras Līgumslēdzējas Puses ieguldītāju, starp iesaistītajām pusēm notiek konsultācijas, lai strīdu atrisinātu, cik vien iespējams, draudzīgā veidā.

(2) Ja sešu mēnešu laikā kopš dienas, kad izteikta prasība izšķirt strīdu, šādās konsultācijās nav bijis iespējams rast risinājumu, ieguldītājs pēc savas izvēles var iesniegt prasību izšķirt strīdu:

a) tās Līgumslēdzējas Puses kompetentā tiesā, kuras valsts teritorijā ieguldījums ir ticis veikts; vai

b) Starptautiskajā ieguldījumu strīdu izskatīšanas centrā (ICSID), kas izveidots saskaņā ar Konvenciju par ieguldījumu strīdu izšķiršanu starp valstīm un citu valstu pilsoņiem, kas atvērta parakstīšanai 1965. gada 18.martā Vašingtonā; vai

c) *ad hoc* šķīrējtiesā, kura, ja vien strīdā iesaistītās puses nav vienojušās par citu kārtību, tiek izveidota saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Starptautisko tirdzniecības tiesību komisijas (UNCITRAL) arbitražas noteikumiem.

(3) Ar šo katra Līgumslēdzēja Puse piekrīt iesniegt ieguldījumu strīdu izskatīšanai starptautiskajai samierināšanai vai šķīrējtiesai.

(4) Līgumslēdzēja Puse, kas ir viena no strīdus pusēm, nevienas procedūras laikā, kas saistītas ar ieguldījumu strīdiem, neizmanto savai aizsardzībai savu imunitāti vai faktu, ka ieguldītājs ir saņēmis kompensāciju saskaņā ar apdrošināšanas līgumu, kas pilnībā vai daļēji sedz nodarītos bojājumus vai zaudējumu.

## 10. PANTS

### STRĪDU IZŠKIRŠANA STARP LĪGUMSLĒDZĒJĀM PUSĒM

- (1) Strīdi starp Līgumslēdzējām Pusēm par šī Līguma noteikumu interpretāciju vai piemērošanu tiek izšķirti, izmantojot diplomātiskos kanālus.
- (2) Ja divpadsmit mēnešu laikā kopš strīda sākuma abas Līgumslēdzējas Puses nespēj panākt savstarpēju vienošanos, strīds pēc jebkuras Līgumslēdzējas Puses prasības tiek nodots šķīrējtiesai, kas sastāv no trim locekļiem. Katra Līgumslēdzēja Puse ieceļ vienu šķīrējtiesnesi, un šie divi šķīrējtiesneši izvirza priekšsēdētāju, kas ir trešās Valsts pilsonis.
- (3) Ja kāda no Līgumslēdzējām Pusēm divu mēnešu laikā nav iecēlusi savu šķīrējtiesnesi un nav ievērojusi otras Līgumslēdzējas Puses uzaicinājumu iecelt savu šķīrējtiesnesi, šķīrējtiesnesi pēc otrās Līgumslēdzējas Puses lūguma ieceļ Starptautiskās tiesas prezidents.
- (4) Ja abi šķīrējtiesneši divu mēnešu laikā pēc viņu iecelšanas nespēj vienoties par priekšsēdētāja izvēli, pēdējo pēc jebkuras Līgumslēdzējas Puses lūguma ieceļ Starptautiskās tiesas prezidents.
- (5) Ja šī panta (3) un (4) punktā minētajos gadījumos Starptautiskās tiesas prezidents nevar izpildīt minēto pienākumu vai ja viņš ir vienas Līgumslēdzējas Puses pilsonis, šķīrējtiesas priekšsēdētāju ieceļ viceprezidents, un ja pēdējais nevar veikt šo pienākumu vai ja viņš ir vienas Līgumslēdzējas Puses pilsonis, šķīrējtiesas priekšsēdētāju ieceļ pēc ranga nākamais augstākais tiesas tiesnesis, kas nav nevienas Līgumslēdzējas Puses valsts pilsonis.
- (6) Šķīrējtiesa nosaka pati savu procedūru, ievērojot citus Līgumslēdzēju Pušu izvirzītos noteikumus.
- (7) Katra Līgumslēdzēja puse apmaksā sevis ieceltā šķīrējtiesneša un tās pārstāvja šķīrējtiesā izmaksas. Priekšsēdētāja izmaksas, kā arī pārējās izmaksas sedz vienādās daļās Līgumslēdzējas Puses.
- (8) Šķīrējtiesas lēmumi ir galīgi un saistoši ikvienai no Līgumslēdzējām Pusēm.

## 11. PANTS

### NOBEIGUMA NOTEIKUMI

(1) Šis Līgums stājas spēkā trīsdesmit dienas pēc pēdējā paziņojuma datuma, ar kuru Līgumslēdzējas Puses ir informējušas viena otru, ka iekšējās juridiskās prasības, lai šis Līgums stātos spēkā, ir izpildītās. Sākotnēji tas paliek spēkā desmit gadus. Ja sešus mēnešu pirms šī perioda beigām netiek sniegts oficiāls paziņojums par šī Līguma denonsāciju, Līgums tiek uzskatīts par pagarinātu uz nākamajiem desmit gadiem ar tādiem pašiem noteikumiem.

(2) Ja tiek iesniegts oficiāls paziņojums par šī Līguma denonsāciju, 1.-10.panta noteikumi paliek spēkā vēl uz vienu desmit gadu laika periodu attiecībā ieguldījumiem, kas veikti pirms oficiālā paziņojuma iesniegšanas.

TO APLIECINOT, šo Līgumu ir parakstījuši attiecīgo valdību atbilstoši pilnvaroti pārstāvji.

Parakstīts Rīgā 2001. gada 27. novembrī..... divos oriģināleksemplāros latviešu, rumāņu un angļu valodās, visi teksti ir vienlīdz autentiski. Atšķirīgas interpretācijas gadījumā noteicošais ir teksts angļu valodā.

LATVIJAS REPUBLIKAS  
VALDĪBAS VĀRDĀ

RUMĀNIJAS VALDĪBAS VĀRDĀ



[ ROMANIAN TEXT — TEXTE ROUMAIN ]

A C O R D

Î N T R E

G U V E R N U L R E P U B L I C I I L E T O N I A

Ș I

G U V E R N U L R O M Â N I E I

P R I V I N D P R O M O V A R E A Ș I P R O T E J A R E A

R E C I P R O C Ă A I N V E S T I Ţ I I L O R

**Guvernul Republicii Letonia și Guvernul României denumite în cele ce urmează "Părțile Contractante".**

**Dozind să intensifice cooperarea economică în avantajul reciproc al ambelor state,**

**Intenționând să creeze și să mențină condiții favorabile pentru investițiile investitorilor statului unei Părți Contractante pe teritoriul statului celeilalte Părți Contractante,**

**Recunoscând necesitatea promovării și protejării investițiilor străine în scopul creșterii prosperității economice a ambelor state,**

**Au convenit cele ce urmează :**

## **ARTICOLUL 1**

### **DEFINIȚII**

**În sensul acestui Acord:**

**(1) Termenul "investitor" se referă în legătură cu fiecare Parte Contractantă, la următorii subiecți care efectuează investiții pe teritoriul statului celeilalte Părți Contractante :**

**-În ceea ce privește Republica Letonia:**

**a) "persoană fizică" înseamnă un cetățean sau necetățean, în conformitate cu legislația Republicii Letonia;**

**b) "persoană juridică" înseamnă orice entitate înregistrată sau constituită în conformitate cu legislația Republicii Letonia.**

- În ceea ce privește România:

a) "persoană fizică" înseamnă un cetățean, în conformitate cu legislația României;

b) "persoană juridică" înseamnă entități juridice, incluzând societăți comerciale, corporații, asociații de afaceri și alte organizații care sunt constituite sau altfel organizate, în mod corespunzător, în conformitate cu legea din România și care își au sediul precum și activitățile economice efective pe teritoriul României.

(2) Termenul "investiții" va însemna orice fel de active investite de către investitorii unei Părți Contractante pe teritoriul statului celeilalte Părți Contractante, în conformitate cu legile și reglementările legale ale statului ăcesteia din urmă, și va include în special, dar nu exclusiv :

a) drepturi de proprietate asupra bunurilor mobile și imobile, precum și orice alte drepturi reale, cum ar fi servituți, ipoteci, drepturi de retenție, gajuri;

b) acțiuni, părți sociale sau orice alt fel de participare la societăți comerciale;

c) drepturi de creanță sau orice alte drepturi privind prestații care au o valoare economică;

d) drepturi de proprietate intelectuală cum sunt drepturi de autor, brevete, desene sau modele industriale, mărci de comerț sau de serviciu, nume comerciale, know-how și fond comercial, precum și orice alte drepturi similare recunoscute de legile naționale ale Părților Contractante;

e) concesiuni de drept public, incluzând concesiuni privind prospectarea, extracția sau exploatarea resurselor naturale, precum și toate celelalte drepturi acordate prin lege, prin contract sau prin hotărârea autorităților, în conformitate cu legea.

Nici o modificare a formei în care sunt investite sau reinvestite activele nu va afecta caracterul lor de investiție.

(3) Termenul "venituri" înseamnă sumele produse de o investiție și include, în special, dar nu exclusiv, profituri, dividende, dobânzi, câștiguri de capital,

redevențe, management și asistență tehnică sau alte onorarii, indiferent de forma în care este plătit venitul

(4) Termenul "teritoriu" înseamnă:

- În ceea ce privește Republica Letonia, teritoriul Republicii Letonia inclusiv marea teritorială precum și orice zonă maritimă asupra căreia Letonia exercită, în conformitate cu dreptul internațional, drepturi suverane privind fundul mării și subsolul și resursele naturale ale acestor zone.

- În ceea ce privește România, teritoriul României, inclusiv marea teritorială și spațiul aerian de deasupra teritoriului și mării teritoriale asupra cărora România își exercită suveranitatea, precum și zona contiguă, platoul continental și zona economică exclusivă asupra cărora România își exercită jurisdicția, respectiv drepturile suverane în concordanță cu propria legislație și dreptul internațional.

## ARTICOLUL 2

### PROMOVARE, ADMITERE

(1) Fiecare Parte Contractantă va promova, pe cât posibil, investițiile efectuate pe teritoriul statului său de către investitorii celeilalte Părți Contractante și va admite aceste investiții în conformitate cu legile și reglementările naționale legale.

(2) Dacă o Parte Contractantă a admis o investiție pe teritoriul statului său, ea va acorda, pe bază nediscriminatorie, în conformitate cu legile și reglementările naționale legale, autorizațiile necesare în legătură cu acea investiție, inclusiv autorizațiile pentru angajarea de personal de conducere și tehnic, la alegere, indiferent de cetățenie.

## ARTICOLUL 3

### PROTEJARE, TRATAMENT

(1) Fiecare Parte Contractantă va proteja pe teritoriul statului său investițiile efectuate, în conformitate cu legile și reglementările naționale legale, de către

investitorii celeilalte Părți Contractante și nu va afecta, prin măsuri nerezonabile sau discriminatorii, managementul, întreținerea, folosința, posesia, extinderea, vânzarea sau lichidarea acestor investiții în special, fiecare Parte Contractantă sau autoritățile sale competente va elibera autorizațiile necesare menționate la Articolul 2, alineatul (2) din acest Acord.

(2) Fiecare Parte Contractantă va asigura un tratament just și echitabil pe teritoriul statului său investițiilor investitorilor celeilalte Părți Contractante. Acest tratament nu va fi mai puțin favorabil decât cel acordat de fiecare Parte Contractantă investițiilor efectuate pe teritoriul statului său de investitorii proprii sau decât cel acordat de fiecare Parte Contractantă investițiilor efectuate pe teritoriul statului său de către investitorii oricărui stat terț, dacă acest din urmă tratament este mai favorabil.

(3) Tratatul națiunii celei mai favorizate nu va fi interpretat ca obligație a unei Părți Contractante de a extinde asupra investitorilor și investițiilor celeilalte Părți Contractante avantajele rezultate din orice uniune vamală sau economică existentă sau viitoare, zonă de comerț liber sau organizație economică regională, la care oricare din Părțile Contractante este sau devine membru. Acest tratament nu se va referi nici la avantajele pe care oricare Parte Contractantă le acordă investitorilor unui stat terț în virtutea unui acord de evitare a dublei impunerii sau altor acorduri pe bază de reciprocitate referitoare la impozite.

#### ARTICOLUL 4

##### TRANSFERUL LIBER

(1) Fiecare Parte Contractantă pe teritoriul statului căruia s-au efectuat investiții de către investitorii celeilalte Părți Contractante va permite acelor investitori transferul liber al plăților în legătură cu aceste investiții, în special al :

- a) veniturilor conform Articolului 1, alineatul (3) din acest Acord;
- b) sumelor provenind din împrumuturi contractate sau alte obligații contractuale asumate pentru investiție ;
- c) sumelor provenind din vânzarea totală sau parțială, înstrăinarea sau lichidarea unei investiții .

Transferurile se vor efectua fără întârziere, în valută convertibilă.

(2). Dacă nu s-a convenit altfel cu investitorul, transferurile se vor efectua, în conformitate cu legile și reglementările naționale legale în vigoare ale Părții Contractante, pe teritoriul statului cărui s-a efectuat investiția, la cursul de schimb aplicabil la data transferului.

## ARTICOLUL 5

### DEPOSEDARE, DESPĂGUBIRE

(1) Niciuna din Părțile Contractante nu va lua, fie direct, fie indirect, măsuri de expropriere, naționalizare sau orice alte măsuri având aceeași natură sau același efect împotriva investițiilor investitorilor celeilalte Părți Contractante, decât dacă măsurile sunt luate în interes public așa cum este stabilit prin lege, pe o bază nediscriminatorie și în conformitate cu procedura legală și cu condiția să fie luate prin acordarea unei despăgubiri efective și adecvate. Cuantumul despăgubirii, inclusiv dobânda, se va stabili într-o valută convertibilă și se va plăti fără întârziere investitorului îndreptățit să o primească. Sumele rezultate vor fi în mod liber și prompt transferabile.

(2) Investitorii unei Părți Contractante ale căror investiții au suferit daune datorită războiului sau oricărui alt conflict armat, revoluției, stării de urgență sau rebeliunii, care au avut loc pe teritoriul statului celeilalte Părți Contractante, vor beneficia, din partea acesteia din urmă, de un tratament în conformitate cu Articolul 3, alineatul (2) din acest Acord. Ei vor fi îndreptățiți, în toate cazurile, la despăgubiri.

## ARTICOLUL 6

### INVESTIȚII ANTERIOARE ACORDULUI

Prezentul Acord se va aplica investițiilor efectuate pe teritoriul statului unei Părți Contractante, în conformitate cu legile și reglementările naționale legale, de investitorii celeilalte Părți Contractante, fie anterior, fie după intrarea în vigoare a acestui Acord. Totuși, Acordul nu se va aplica în cazul diferendelor care au apărut înainte de intrarea sa în vigoare.

## ARTICOLUL 7

### ALTE OBLIGAȚII

(1) Dacă legislația națională a oricărei Părți Contractante îndreptățește investițiile investitorilor celeilalte Părți Contractante la un tratament mai favorabil decât cel prevăzut de acest Acord, respectiva legislație va prevala asupra acestui Acord, în măsura în care este mai favorabilă

(2) Fiecare Parte Contractantă va respecta orice alte obligații pe care și le-a asumat privind investițiile efectuate pe teritoriul statului său de investitorii celeilalte Părți Contractante

## ARTICOLUL 8

### PRINCIPIUL SUBROGĂRII

Dacă oricare Parte Contractantă sau agenția desemnată de aceasta face plăți unuia dintre investitorii săi pe baza unei garanții financiare împotriva riscurilor necomerciale pe care a acordat-o în legătură cu o investiție de pe teritoriul statului celeilalte Părți Contractante, aceasta din urmă va recunoaște, în virtutea principiului subrogării, transferul oricărui drept sau titlu al acestui investitor către prima Parte Contractantă sau agenția desemnată de aceasta. Cealaltă Parte Contractantă va fi îndreptățită să deducă impozitele și celelalte obligații cu caracter public datorate și plătibile de către investitor.

## ARTICOLUL 9

### SOLUȚIONAREA DIFERENDELOR ÎNTRU O PARTE CONTRACTANTĂ ȘI UN INVESTITOR AL CELEILALTE PĂRȚI CONTRACTANTE

(1) În scopul soluționării diferendelor privind investițiile între o Parte Contractantă și un investitor al celeilalte Părți Contractante, vor avea loc consultări între părțile interesate în vederea soluționării cazului, pe cât posibil, pe cale amiabilă.

(2) Dacă aceste consultări nu conduc la o soluție în termen de șase luni de la data cererii de soluționare, investitorul poate supune diferendul, la alegerea sa, spre soluționare la:

a) instanța judecătorească competentă a Părții Contractante pe teritoriul statului căruia s-a efectuat investiția ; sau

b) Centrul Internațional pentru Reglementarea Diferendelor relative la Investiții (ICSID), înființat ca urmare a Convenției pentru Reglementarea Diferendelor relative la Investiții între State și Persoane ale altor State, deschisă spre semnare la Washington la 18 martie 1965 ; sau

c) un tribunal arbitral ad-hoc care, dacă nu s-a convenit altfel între părțile la diferend, va fi constituit în conformitate cu Regulamentului de arbitraj al Comisiei Națiunilor Unite pentru Drept Comercial Internațional (UNCITRAL) .

(3) Fiecare Parte Contractantă consimte prin aceasta să supună diferendele privind investițiile concilierii sau arbitrajului internațional.

(4) Partea Contractantă care este parte la diferend nu va invoca niciodată, pe durata procedurilor privind diferendele legate de investiții, ca apărare, imunitatea sa sau faptul că investitorul a primit o despăgubire în cadrul unui contract de asigurare acoperind integral sau parțial prejudiciul ori dauna suferită

## ARTICOLUL 10

### SOLUȚIONAREA DIFERENDELOR ÎNTRĂ PĂRȚILE CONTRACTANTE

(1) Diferendele între Părțile Contractante privind interpretarea sau aplicarea prevederilor acestui Acord vor fi soluționate pe căi diplomatice

(2) Dacă cele două Părți Contractante nu pot ajunge la o înțelegere în termen de douăsprezece luni de la declanșarea diferendului între ele, acesta, la cererea oricărei Părți Contractante, se va supune unui tribunal arbitral compus din trei membri. Fiecare Parte Contractantă va numi un arbitru, iar acești doi arbitri vor desemna un președinte care va fi cetățean al unui stat tert.



(3) Dacă una din Părțile Contractante nu a numit propriul arbitru și nu a dat curs invitației celeilalte Părți Contractante să facă numirea în termen de două luni, arbitrul va fi numit, la cererea acelei Părți Contractante, de către Președintele Curții Internaționale de Justiție.

(4) Dacă ambii arbitri nu pot ajunge la o înțelegere privind alegerea președintelui în termen de două luni după numirea lor, acesta va fi numit, la cererea oricărei Părți Contractante, de către Președintele Curții Internaționale de Justiție.

(5) Dacă, în cazurile specificate în alineatele (3) și (4) ale acestui Articol, Președintele Curții Internaționale de Justiție este împiedicat să își îndeplinească funcția sau dacă este cetățean al statului uneia din Părțile Contractante, numirea se va face de către Vicepreședinte, și dacă acesta din urmă este împiedicat sau dacă este cetățean al statului uneia din Părțile Contractante, numirea se va face de către judecătorul cu cea mai înaltă funcție din cadrul Curții, care nu este cetățean al statului uneia din Părțile Contractante.

(6) Sub rezerva altor dispoziții date de Părțile Contractante, tribunalul își va stabili propria procedură.

(7) Fiecare Parte Contractantă va suporta cheltuielile arbitrilor pe care l-a numit și ale reprezentării sale în procedurile arbitrale. Cheltuielile pentru președinte și celelalte cheltuieli vor fi suportate în părți egale de către Părțile Contractante.

(8) Sentințele tribunalului sunt definitive și obligatorii pentru fiecare Parte Contractantă.

## ARTICOLUL 11

### PREVEDERI FINALE

(1) Prezentul Acord va intra în vigoare la treizeci de zile de la data ultimei notificări la care Părțile Contractante își vor fi comunicat reciproc îndeplinirea cerințelor legale interne pentru intrarea în vigoare a acestui Acord. El va rămâne în vigoare pe o perioadă inițială de zece ani. Dacă o notificare oficială de denunțare nu este transmisă cu șase luni înainte de expirarea acestui termen, Acordul va fi considerat ca reînnoit, în aceleași condiții, pentru noi perioade de zece ani.

(2) În cazul unei notificări oficiale de denunțare a prezentului Acord, prevederile Articolelor de la 1 la 10 vor continua să fie în vigoare pentru o perioadă de încă zece ani pentru investițiile efectuate înainte de a se transmite notificarea oficială.

Drept pentru care, subsemnații, pe deplin autorizați de către guvernele lor, au semnat acest Acord.

Semnat la Riga, în ziua de 27 NOIEMBRIE 2001, în două exemplare originale, fiecare în limbile letonă, română și engleză, toate textele fiind egal autentice. În caz de divergențe în interpretare, textul în limba engleză va prevala.

**PENTRU GUVERNUL  
REPUBLICII LETONIA**

**PENTRU GUVERNUL  
ROMÂNIEI**

[TRANSLATION - TRADUCTION]

ACCORD ENTRE LE GOUVERNEMENT DE LA RÉPUBLIQUE DE  
LETTONIE ET LE GOUVERNEMENT DE LA ROUMANIE RELATIF A  
LA PROMOTION ET À LA PROTECTION RÉCIPROQUE DES  
INVESTISSEMENTS

Le Gouvernement de la République de Lettonie et le Gouvernement de la Roumanie, ci-après dénommés les " Parties contractantes ",

Désireux de renforcer leur coopération économique dans l'intérêt mutuel des deux États,

Déterminés à créer et à maintenir des conditions favorables aux investissements des investisseurs de l'une des Parties contractantes sur le territoire de l'autre Partie contractante,

Reconnaissant la nécessité de promouvoir et de protéger les investissements étrangers dans le but de favoriser la prospérité économique des deux États,

Sont convenus de ce qui suit:

*Article premier. Définitions*

Aux fins du présent Accord:

1. Le terme " investisseur" désigne, en ce qui concerne l'une ou l'autre partie contractante, les entités suivantes ayant effectué des investissements sur le territoire de l'autre partie contractante:

- Dans le cas de la République de Lettonie :

- a) Des personnes physiques, un ressortissant ou un non ressortissant aux termes de la législation de la République de Lettonie ;
- b) Des personnes morales ou toute entité ou société constituées selon les lois de la République de Lettonie ;

- Dans le cas de la Roumanie :

- a) Des personnes physiques qui, aux termes de la législation roumaine, sont considérées comme étant ses ressortissants;
- b) Toute personne morale, y compris les sociétés, les entreprises, les associations commerciales et d'autres organisations constituées ou dûment organisées en vertu de la législation de la Roumanie et dont le siège, de même que les activités économiques réelles se situent sur le territoire de la Roumanie;

2. Le terme " investissement" désigne des avoirs de toute nature investis par l'investisseur de l'une des parties contractantes sur le territoire de l'autre partie contractante, étant entendu que l'investissement doit être effectué conformément aux lois et aux règlements de la dernière partie, notamment mais non exclusivement :

a) Les biens meubles et immeubles ainsi que tous autres droits réels tels que servitudes, hypothèques, nantissements et gages;

- b) Les actions, parts ou autres formes de participation dans des sociétés;
- c) Les droits de créance ou autres points portant sur une participation à des sociétés;
- d) Les droits de propriété industrielle et intellectuelle, tels que les droits d'auteur, brevets, dessins ou modèles industriels, marques de commerce ou de fabrique, raisons sociales, savoir-faire et clientèles, de même que d'autres droits similaires reconnus par la législation des Parties contractantes;
- e) Les concessions accordées par la loi, y compris les concessions relatives à la prospection, à l'extraction et à l'exploitation de ressources naturelles de même que tous autres droits accordés par la loi, soit par contrat ou par décision des pouvoirs publics conformément à la loi.

Toute modification de la nature sous laquelle les avoirs ont été investis ou réinvestis n'affecte aucunement leur caractère d'investissement.

3. Le terme "bénéfices" désigne les montants réalisés au moyen d'un investissement et, en particulier mais non exclusivement, les profits, dividendes, intérêts, plus-values, redevances, assistance technique ou administrative ou autres charges quelle que soit la forme sous laquelle les bénéfices sont versés.

4. Le terme "territoire" désigne:

- Dans le cas de la République de Lituanie, le territoire de la République de Lituanie, y compris les eaux territoriales et toute zone marine ou sous-marine sur lesquelles la République de Lituanie exerce, conformément au droit des gens, des droits souverains sur les fonds marins, des sous-sols et ressources naturelles.
- Dans le cas de la Roumanie, le territoire de la Roumanie, y compris ses eaux territoriales et l'espace aérien au-dessus de son territoire et la mer territoriale sur laquelle la Roumanie exerce sa souveraineté ainsi que la zone contiguë, le plateau continental de même que la zone économique exclusive sur laquelle la Roumanie exerce sa souveraineté, des droits souverains ou sa juridiction conformément à sa législation interne et au droit des gens.

#### *Article 2. Promotion et autorisation*

1. Dans la mesure du possible, chaque Partie contractante encourage les investissements sur son territoire des investisseurs de l'autre Partie contractante et autorise lesdits investissements conformément à sa législation et à ses règlements.

2. Une fois qu'elle aura autorisé un investissement sur son territoire, la Partie contractante intéressée accorde sur une base non discriminatoire, conformément à sa législation et à ses règlements, les permis nécessaires à l'investissement, y compris les autorisations nécessaires à l'emploi du personnel technique et de gestion choisi par l'investisseur, et cela indépendamment de la nationalité des individus concernés.

*Article 3. Protection et traitement*

1. Conformément à sa législation et à sa réglementation, chaque Partie contractante assure, sur son territoire, la protection des investissements effectués par les investisseurs de l'autre Partie contractante et évite de faire obstacle, par des mesures injustes ou discriminatoires, à la gestion, à l'entretien, à la jouissance, à l'exploitation, au développement, à l'aliénation ou à la liquidation desdits investissements. En particulier, chaque Partie contractante ou ses autorités compétentes accorde les autorisations nécessaires visées au paragraphe 2 de l'article 2 du présent Accord.

2. Chaque Partie contractante veille à assurer, sur son territoire, un traitement juste et équitable aux investissements des investisseurs de l'autre Partie contractante. Ce traitement sera non moins favorable que celui accordé, par chaque Partie contractante, aux investissements effectués sur son territoire par ses propres investisseurs, conformément à la législation et à la réglementation de la Partie contractante intéressée, ou que le traitement accordé aux investissements effectués sur son territoire par des investisseurs de tout État tiers s'il s'avère que ledit traitement est plus favorable.

3. La clause de la nation la plus favorisée ne sera pas interprétée comme faisant obligation à une Partie contractante d'étendre aux investisseurs et aux investissements de l'autre Partie contractante les avantages résultant d'une union douanière ou économique, d'une zone de libre échange ou de toute autre forme de coopération économique régionale future ou déjà existante, à laquelle l'une ou l'autre des Parties contractantes serait déjà ou deviendrait partie dans l'avenir. La présente disposition s'applique également aux avantages que l'une ou l'autre Partie contractante reconnaît aux investisseurs d'un État tiers en vertu d'un accord visant à éviter la double imposition ou de tout autre accord relatif à la double imposition fondé sur la réciprocité en matière fiscale.

*Article 4. Liberté de transfert*

1. Chaque Partie contractante sur le territoire de laquelle des investissements ont été effectués par des investisseurs de l'autre Partie contractante reconnaît auxdits investisseurs la liberté de transfert des paiements, sans délai injustifié, relatifs auxdits investissements, notamment :

- a) Les profits visés au paragraphe 3 de l'article premier du présent Accord;
- b) Les fonds pour le remboursement d'emprunts ou d'autres obligations contractuelles encourues aux fins des investissements;
- c) Le produit de la liquidation ou de l'aliénation totale ou partielle d'un investissement;

Les transferts doivent être effectués sans délai en monnaie librement convertible.

2. A moins qu'il n'en soit décidé autrement, les transferts doivent être effectués conformément à la législation nationale et aux règlements en vigueur dans l'État contractant sur le territoire duquel les investissements ont été faits à un taux de change applicable aux transactions courantes à la date du transfert.

*Article 5. Expropriation et indemnisation*

1. Aucune des Parties contractantes n'adopte, soit directement ou indirectement, des mesures d'expropriation, de nationalisation ou tout autre mesure de même nature et de même effet visant les investissements des investisseurs de l'autre Partie contractante, à moins que les mesures ne soient prises dans l'intérêt public et dans le respect de la légalité, qu'elles ne soient pas discriminatoires, qu'elles respectent les procédures régulières et sous réserve que les ressources financières soient assurées aux fins d'une indemnisation effective et adéquate.

L'indemnisation y compris les intérêts doivent être versés sans retard, en monnaie convertible à l'investisseur qui y a droit, et être librement transférables.

2. Les investisseurs d'une Partie contractante dont les investissements auraient subi des pertes sur le territoire de l'autre Partie contractante du fait d'une guerre, d'une révolution, d'un état d'urgence nationale, d'une insurrection sur le territoire de l'autre partie contractante devra bénéficier de la part de l'autre Partie contractante, d'un traitement conforme au paragraphe 2 de l'article 3 du présent Accord. Ils doivent, en tout état de cause, bénéficier d'une indemnisation.

*Article 6. Investissements antérieurs*

Le présent Accord s'applique également aux investissements effectués sur le territoire d'une Partie contractante conformément à sa législation et à sa réglementation par des investisseurs de l'autre Partie contractante, avant ou après l'entrée en vigueur du présent Accord. Toutefois, l'Accord n'est pas applicable à un différend qui serait antérieur à l'entrée en vigueur du présent Accord.

*Article 7. Autres obligations*

1. Si la législation de l'une ou l'autre des Parties contractantes reconnaît aux investissements des investisseurs de l'autre Partie contractante un traitement plus favorable que celui qui est prévu au présent Accord, ladite législation prévaudra sur le présent Accord.

2. Chacune des Parties contractantes respecte tout autre obligation assumée par elle s'agissant des investissements effectués sur son territoire par des investisseurs de l'autre Partie contractante.

*Article 8. Principe de subrogation*

Si une Partie contractante ou un organisme d'une Partie contractante verse un paiement à l'un de ses investisseurs au titre d'une garantie financière accordée contre des risques de nature non commerciale, en vertu de la loi ou au moyen d'un acte juridique, portant sur un investissement effectué sur le territoire de l'autre Partie contractante, celle-ci devra reconnaître, en vertu du principe de subrogation, le transfert de tout droit ou titre de l'investisseur intéressé à la première Partie contractante ou à son organisme désigné. L'autre Partie contractante est autorisée à déduire les impôts et autres charges publiques à la charge de l'investisseur.

*Article 9. Différends entre une partie contractante et un investisseur de l'autre partie contractante*

1. Afin de résoudre les différends qui pourraient surgir concernant des investissements, entre une Partie contractante et un investisseur de l'autre Partie contractante, il est procédé à des consultations entre les parties intéressées dans le but de trouver une solution à l'amiable.

2. Si lesdites consultations n'ont pas lieu ou si elles ne produisent aucun résultat dans un délai de six mois à compter de la date de la demande de règlement, il est loisible à l'investisseur de soumettre le différend, à son choix, soit:

- a) A un tribunal compétent de la Partie contractante sur le territoire de laquelle l'investissement a été effectué; ou
- b) Au Centre international pour le règlement des différends relatifs aux investissements prévu par la Convention pour le règlement des différends relatifs aux investissements entre États et ressortissants d'autres États, ouverte à la signature à Washington, le 18 mars 1965 ; ou
- c) A un tribunal arbitral ad hoc qui, sous réserve d'un arrangement contraire entre les parties au différend, sera constitué conformément aux règles d'arbitrage de la Commission des Nations Unies pour le droit commercial international (CNUDCI).

3. Par les présentes, chacune des Parties contractantes accepte qu'un différend relatif à un investissement soit soumis à l'arbitrage ou à un mode de conciliation internationale.

4. La Partie contractante qui est partie au différend ne devra, à aucun stade des procédures relatives aux différends concernant des investissements, faire valoir son immunité ou le fait que l'investisseur a touché une indemnisation aux termes d'un contrat d'assurance portant sur la totalité ou une portion de la perte ou des dommages encourus.

*Article 10. Différends entre les parties contractantes*

1. Les différends qui pourraient surgir concernant l'interprétation ou l'application des dispositions du présent Accord sont réglés par la voie diplomatique.

2. Si les Parties contractantes ne peuvent parvenir à un accord dans un délai de douze mois suivant le début de leur différend celui-ci, à la demande de l'une ou l'autre des Parties, est soumis à un tribunal arbitral composé de trois membres. Chaque Partie contractante désigne un arbitre et ces deux arbitres désignent un Président du tribunal qui sera un ressortissant d'un État tiers.

3. Si l'une des Parties contractantes néglige de désigner son arbitre et n'a pas réagi à l'invitation de l'autre Partie contractante à procéder à cette désignation dans un délai de deux mois, l'arbitre est, à la demande de cette Partie contractante, désigné par le Président de la Cour internationale de Justice.

4. Si les deux arbitres ne peuvent se mettre d'accord sur le choix du président dans un délai de deux mois suivant leur désignation, ce choix est fait, à la demande de l'une ou l'autre des Parties contractantes, par le Président de la Cour internationale de Justice.

5. Si, dans les cas visés aux paragraphes 3 et 4 du présent article, le Président de la Cour internationale de Justice est empêché de remplir cette fonction ou s'il est un ressortissant de l'une ou l'autre des Parties contractantes, la désignation est faite par le vice-président et, si celui-ci est empêché ou s'il est un ressortissant de l'une ou l'autre des Parties contractantes, la désignation est faite par le membre de la Cour le plus ancien qui n'est ressortissant d'aucune des deux Parties contractantes.

6. Sous réserve d'autres dispositions exprimées par les Parties contractantes, le tribunal fixe lui-même sa procédure.

7. Chaque Partie contractante supporte les frais de l'arbitre qu'elle a désigné et de sa représentation auprès du tribunal. Les frais concernant le Président et les autres frais sont supportés à parts égales par les Parties contractantes.

8. Les décisions du tribunal sont définitives et ont force exécutoire à l'égard des Parties contractantes.

#### *Article 11. Dispositions finales*

1. Le présent Accord entrera en vigueur dans un délai de trente jours à compter de la date à laquelle les Parties contractantes se seront mutuellement informées de l'accomplissement des formalités juridiques nécessaires à son entrée en vigueur. Il demeurera en vigueur pendant une période de dix ans. Par la suite, l'Accord restera en vigueur pour des périodes successives de dix (10) ans à moins que l'une des Parties contractantes ne communique à l'autre Partie contractante un préavis écrit de dénonciation au moins six mois avant l'expiration de l'Accord.

2. Nonobstant toute dénonciation du présent Accord, les dispositions des articles 1 à 10 continueront à s'appliquer pendant une période de dix ans s'agissant des investissements effectués avant la transition du préavis de dénonciation.

En foi de quoi les soussignés, à ce dûment autorisés par leurs gouvernements respectifs, ont signé le présent Accord.

Fait à Riga, le 27 novembre 2001, en double exemplaire, en langues Lettonne, roumaine et anglaise, les trois textes faisant également foi. En cas de divergence d'interprétation, le texte anglais prévaudra.

Pour le Gouvernement de la République de Lettonie:

AIGARS KALVITIS

Pour le Gouvernement de la Roumanie:

GHEORGE ROMEO LEONARD KAZAN